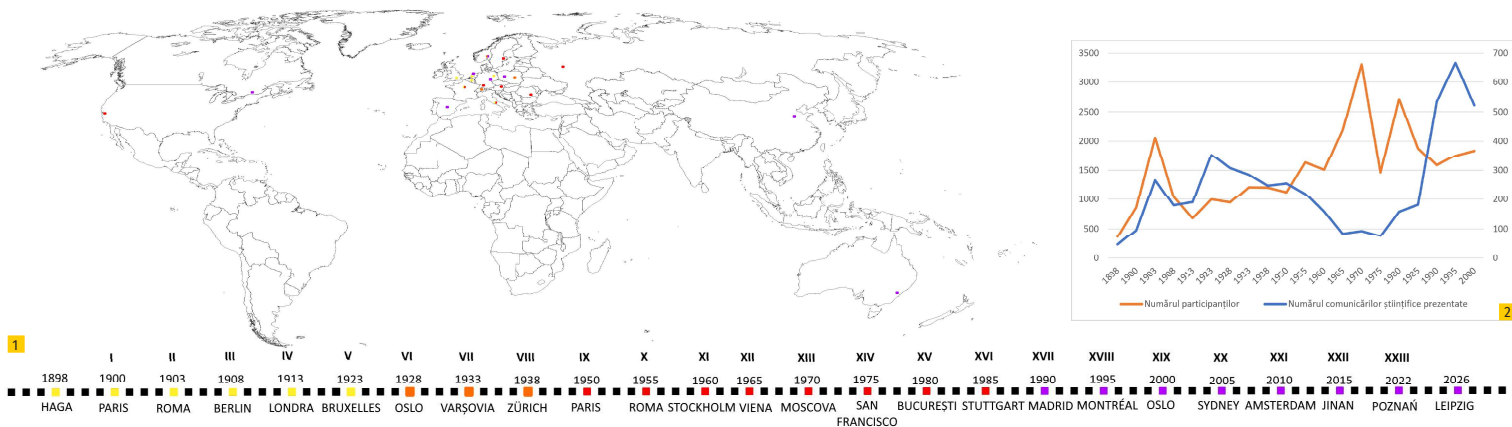

CENTENARUL CIȘI. COMUNITATEA DE ISTORICI ROMÂNI ÎN DIALOG INTERNAȚIONAL (1926-2026)

Înființarea Comitetului Internațional de Științe Istorice (1926)

Ce este Comitetul Internațional de Științe Istorice (CIȘI)?

Comitetul Internațional de Științe Istorice (CIȘI) a fost înființat la Geneva pe data de 14 mai 1926. Scopul său este de a aduce la un loc pe intelectualii interesați de științele istorice din întreaga lume, pentru a îmbunătăți comunicarea și schimbul de informații științifice.

Începuturile CIȘI

Cu ocazia organizării congresului internațional din Bruxelles în anul 1923 și la inițiativa Asociației Istorice Americane (prin istoricii James Shotwell și Waldo Leland), s-au pus bazele Comitetului Internațional de Științe Istorice, ca mod de reprezentare a istoricilor din diferite țări și cu scopul dezvoltării științelor istorice prin cooperarea internațională. Edificarea organismului internațional s-a realizat pe parcursul câtorva ani. Astfel, statutul și obiectivele sale au fost discutate în luna mai 1924, tot la Bruxelles și au fost adoptate la Geneva, în anul 1926, atunci când a fost stabilită și prima conducere a Comitetului Internațional de Științe Istorice. La Geneva au fost invitate să participe 27 de state, dar doar 19 au fost efectiv reprezentate: Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Italia, Japonia, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Spania, Statele Unite ale Americii și Suedia. Doar 3 dintre cele 19 state nu erau europene. România a fost reprezentată atunci de Vasile Pârvan, care pe parcursul conferinței din Geneva, prezidată de Henri Pirenne, a avut mai multe intervenții în sprijinul adopării unei forme finale a statutului CIȘI. Redactarea statutului („Constituție”) s-a realizat în limba franceză și a fost modificată în două rânduri de-a lungul timpului, ultima oară în anul 2024. Fundația Rockefeller a asigurat fondurile necesare întâlnirii din Geneva și pentru funcționarea inițială.

„Article Premier. But du Comité. Le Comité international des sciences historiques est créé pour travailler au développement des sciences historiques, en procédant par voie de coopération internationale.

Il organisera les Congrès internationaux des sciences historiques. Il établira le règlement des Congrès et en publiera le compte rendu; il fixera le lieu et l'époque de chaque Congrès, encouragera pour chaque Congrès la formation d'un Comité national d'organisation et préparera le programme du Congrès d'accord avec ce Comité” (fragment din Constituția CIȘI, 14 mai 1926).

Țările afiliate

La momentul organizării, CIȘI era format din 19 țări de pe continentele european, american și asiatic. Ulterior au fost incluse și alte țări (25 până în 1939). După cel de-Al Doilea Război Mondial, un nou capitol din existența CIȘI a fost scris, mai ales după împărțirea ideologică între cele două mari blocuri politico-militare de state (occidentale și comuniste). După 1948, unele țări au fost reintegrate treptat în CIȘI (precum Grecia sau România), iar altele noi au fost adăugate (precum Israel sau Vatican). După căderea regimurilor comuniste și a URSS, mai multe state au fost integrate în CIȘI, pe lângă admiterea organică a altora noi. În anul 2000, din CIȘI făceau parte 54 de state, marea majoritate europene. În ciuda eforturilor depuse, atât la nivel organizatoric, cât și din punct de vedere al istoricilor care efectiv luau parte la reuniunile internaționale, putem observa că CIȘI era caracterizat de o reprezentare majoritară europeană.

Organizarea

Începând cu anul 1926, în cadrul CIȘI funcționau două tipuri de organisme: comisiile interne (pe diferite probleme istorice) și comisiile externe/organizațiile internaționale. În general, comisiile interne erau constituite în jurul diferitelor preocupări de ordin istoric precum

Comisia Internațională pentru Diplomatică, Comisia pentru Bibliografia Internațională, Comisia de Demografie Istorică. Prima comisie internă constituită a fost în scopul realizării unui anuar internațional care să cuprindă o bibliografie istorică. Din rândul comisiilor și organismelor internaționale afiliate CIȘI amintim Comisia pentru Numismatică, Asociația Internațională pentru Studii Bizantine și Asociația Istoricilor Africani. Astăzi CIȘI număra peste 50 de membri naționali (precum Comitetul Național al Istoricilor din România) și peste 20 de membri internaționali.

Conducerea

Conducerea era exercitată de mai mulți membri ai Biroului CIȘI din care făceau parte: un președinte, doi vice-președinți, 1 secretar general, 1 trezorerier și 4 membri asesori. Din 1933 au fost incluși și doi membri-consilieri.

Congresele internaționale

Ca orice organizație, CIȘI desfășoară diferite activități (organizarea de conferințe și adunări generale cu scop organizatoric, tipărirea de publicații și altele), dar cele mai importante sunt congresele internaționale. Reuniuni internaționale importante pentru istorici și științe istorice au fost organizate încă din secolul al XIX-lea, dar de abia după constituirea CIȘI în 1926, a avut loc primul congres internațional, și anume în anul 1928, la Oslo. Condițiile internaționale nu au mai permis decât organizarea altor două congrese, la Varșovia și Zürich, până în anul 1950. Atunci, după o pauză de 12 ani și cu sprijinul UNESCO, a fost organizat un nou congres internațional la Paris.

Cu un nou context internațional, reluarea colaborării în comunitatea istoricilor nu a fost deloc ușoară. Tradiția a continuat cu alte patru gazde europene până în anul 1975, când congresul internațional a fost organizat la San Francisco.

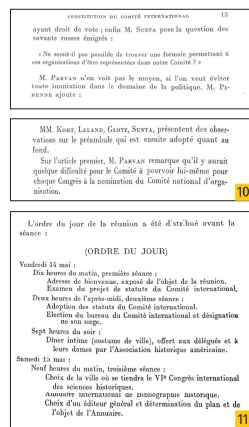
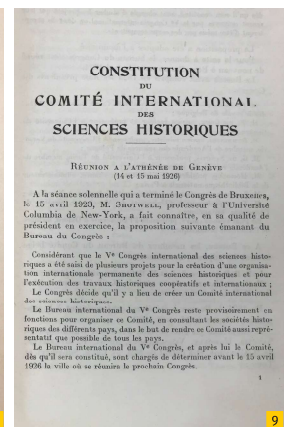
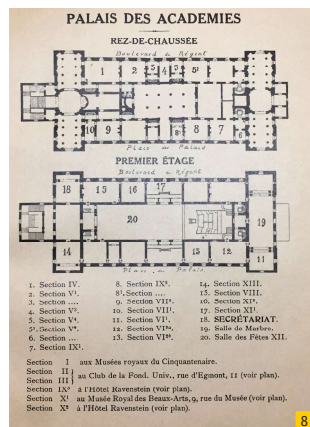
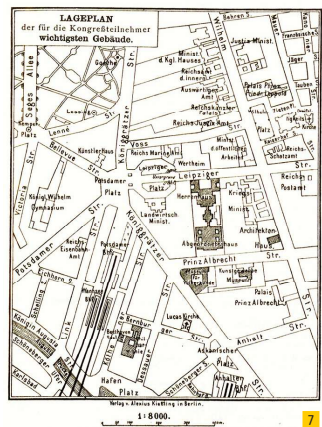
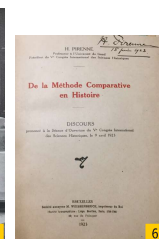
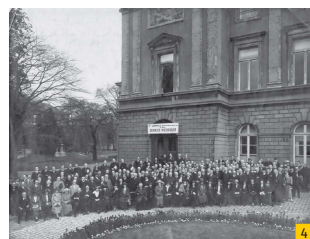
Următorul congres a avut loc la București în anul 1980, urmat de alte două desfășurate tot în Europa, la Stuttgart și Madrid, până în anul 1995, când un nou congres a avut loc pe tărâm nord-american, la Montréal.

După anul 2000, alte congrese au fost organizate, începând cu cel din Oslo (2000) și continuând cu Sydney (2005) – primul organizat în emisfera sudică a Pământului, Amsterdam (2010), Jinan (2015) și Poznań (2022) – inițial, 2020, dar amânat din cauza pandemiei.

Participanții și comunicările științifice

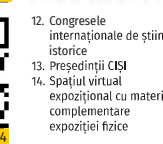
Caracteristica congreselor internaționale organizate de CIȘI, aceea de europocentrism, nu a putut fi decât parțial ajustată. Dacă la nivelul statelor membre, din acest punct de vedere situația era mai dificilă, la nivelul participanților și mai ales privind subiectul comunicărilor științifice, putem observa în timp diversificarea preocupărilor științifice. De altfel, fiecare congres a avut ca bază de pornire științifică mai multe teme principale. De exemplu, la ultimul congres internațional, cel de-al XXII-lea, organizat la Poznań, au fost trei teme principale: 1) Memorie – Arheologie – Identitate: Construcția identității pe baza antichităților. 2) Către o cunoaștere istorică echilibrată: Stat și națiune într-o perspectivă comparativă – Paradigme ale investigației, narrațiunii, explicației, și 3) Căi impletite: animale și istorii umane.

Cu organizarea congreselor pe diverse secțiuni tematice, cu prezentări, mese rotunde și alte tipuri de evenimente organizate, este normal că o parte din contribuții a fost evaluată retrospectiv ca fiind de slabă calitate. Cu toate acestea, diversele inițiative concretizate inclusiv prin organizarea unor comisi interne, au încercat și reușit să lărgască cunoașterea științifică și coeziunea între istorici. Este și meritul unor personalități importante ale comunității științifice internaționale, inclusiv, de exemplu, al istoricilor români Nicolae Iorga sau Gheorghe Brătianu.

Legende

1. Localitățile-gazdă ale congreselor internaționale de științe istorice
2. Evoluția numărului de participanți și comunicări științifice la congresele internaționale de științe istorice
3. Masă festivă oferită participanților la Congresul din Londra (1913)
4. Fotografie de grup la Congresul din Bruxelles (1923)
5. Fotografie de grup cu membrii CIȘI care s-au întâlnit la Geneva, la 14 mai 1926
6. Discursul lui H. Pirenne de la Congresul din Bruxelles (1923)
7. Harta Berlinului oferită spre orientare participanților la congresul internațional din 1908
8. Repartizarea secțiunilor congresului în sălile Palatului Academiei din Bruxelles
9. Constituirea CIȘI la inițiativa istoricilor americani
10. Intervențiile lui Vasile Pârvan cu ocazia reuniunii din Geneva (1926)
11. Ordinarea de zi a reuniunii de la Geneva din 14 și 15 mai 1926 pentru constituirea CIȘI

12. Congresele internaționale de științe istorice
13. Președinții CIȘI
14. Spațiu virtual expozițional cu materiale complementare expoziției fizice